

[Alfred Hansen]

give dem en uddannelse. Hvis det ellers går, som regeringen og forligspartierne bebuder, får de relativt hurtigt rettet op på den skæve udvikling i samfundet, den dårlige økonomiske situation, og det er jo meget godt, at man har en veluddannet ungdom til at tage fat, når regeringen og forligspartierne engang har fået rettet op, og det påstår de jo at de gør.

Der er kommet mange rapporter, som samstemmende giver den konklusion, at studiestøtteordningen har spillet fallit, og at de unge ingen muligheder har for at klare sig, ernære sig, for de sparsomme midler, der stilles til rådighed. Det drejer sig om, som jeg allerede har nævnt, Jurist- & Økonomforbundet, det er Gymnasielærerforeningen, det er Foreningen af Yngre Læger, Københavns universitet, Århus universitet og senest Danmarks Statistik.

Jeg må desværre konstatere, at regeringen bruger Statens Uddannelsesstøtte som regulator for, hvem der skal have en uddannelse, og for, hvilke uddannelser der skal være mest attraktive, nemlig de kortere uddannelser og mellemuddannelserne. Reelt har de unge, som ikke har forældre, der kan hjælpe til med at betale deres omkostninger i forbindelse med deres uddannelse, ingen mulighed for at få en længerevarende uddannelse. De længerevarende uddannelser og derfor de økonomisk mest krævende for den uddannelsessøgende er på forhånd givet til de unge, hvis forældre er i stand til at betale en del af deres uddannelse. Det var vel ikke det, socialdemokratiet havde ønsket med en uddannelsespolitik, det håber jeg i hvert fald ikke. Det burde være sådan, at ingen ung af økonomiske grunde skal afskæres fra at få den uddannelse, som den pågældende har evner og lyst til at få.

Retsforbundet mener, at man bør gå i gang med en afvikling af de statsgaranterede bank- og sparekasselån til fordel for statslån. Vi ved meget vel, at det vil stille krav til ressourcer. Ministeren nævner ca. 2 mia kr., og det tal er baseret på, at et bestemt antal unge vil søge disse lån. Ministeren har i et svar til uddannelsesudvalget oplyst, at man ikke kan forvente, at alle uddannelsessøgende vil ønske det maksimale statslån, og det er der taget højde for med dette beløb.

Jeg vil gerne sige til ministeren og til de andre uddannelsespolitiske ordførere, at tingene ikke ser så grelle ud, som ministeren

giver udtryk for med tallet de 2 mia kr. Hvis vi forudsætter, at det er et konstant antal unge, der er inde i uddannelsessystemet, og hvis det skulle lykkes regeringen og forligspartierne at få stoppet inflationen, så vil denne støtte, disse statslån, være selvsupplerende, idet de unge jo efter endt uddannelse skal i gang med at tilbagebetale de penge, de har lånt af staten, og derfor er det kun en, skal vi sige førstegangsinvestering fra statens side. Dertil kommer, at staten jo ikke slipper for at betale penge i dag. Dels betaler man stipendierne, dels er man nødt til som følge af statsgarantien at indfri de lån, som de uddannelsessøgende ikke selv er i stand til at tilbagebetale.

Prognoser for ca. et år siden sagde, at i 1983 kunne man forvente at staten skulle indfri lån for i alt 245 mill. kr. Der er ingen tvivl om, at den udvikling, vi har været inde i, og den udvikling, der ligger foran os, vil betyde, at disse 245 mill. kr. ikke vil slå til, men at staten må forberede sig på i løbet af 1980'erne at skulle indfri lån for flere milliarder kroner. Det er naturligvis et stort psykisk pres på de uddannelsessøgende, for selv om staten har indfriet disse lån, er det jo sådan, at de uddannelsessøgende, så snart evnen er til stede, skal begynde at tilbagebetale til staten disse lån, som staten har indløst. Det er naturligvis en stor hæmsko for de uddannelsessøgende i deres uddannelsesperiode. Jeg mener, at vi ud over at give dem faglige opgaver at løse ikke også bør give dem urimelige problemer med hensyn til økonomien.

Vi mener i retsforbundet, at alle unge, der er fyldt 18 år – kan vi få de 16–17-årige med i et sådant støttesystem, ser vi det gerne – skal være helt uafhængige af forældrenes indtægts- og formueforhold ved tildeling af de statsgaranterede lån. Det er det eneste sted i vores samfundssystem, hvor man har forlænget barnealderen op i voksenalderen. De har forpligtelser som 18-årige, de har også rettigheder, men de har det ikke på det uddannelsespolitiske område. De unges muligheder fra 18 til 22 år med hensyn til at få en uddannelse er pantsat i faderens baglomme. Det kan ikke være rigtigt, at de unge uddannelsessøgende ikke kan få lov til at blive betragtet som selvstændige individer med egne rettigheder og egne pligter, også rettigheder gående ud på, at de skal have